

Geografia de la muntanya

Codi: 101627

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2501002 Geografia i ordenació del territori	OT	3	0
2501002 Geografia i ordenació del territori	OT	4	0

Professor/a de contacte

Nom: Joan Manuel Soriano López

Correu electrònic: JoanManuel.Soriano@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Enric Mendizábal Riera

Raquel Cunill Artigas

Prerequisits

Saber llegir amb una bona comprensió lectora i escriure en llengua catalana i/o castellana amb fluïdesa, construccions gramaticals clares i sense faltes d'ortografia

Poder comprendre un text en una llengua estrangera (preferiblement anglès o francès)

Objectius

- descriure i interpretar els principals processos físics i socioeconòmics que es donen en el medi muntà. Aproximació a escala planetària, regional i local, amb especial èmfasi en exemples d'aquesta darrera escala d'estudi
- comprendre els continguts del temari
- tenir disposició i habilitat per a treballar en grup; valoració, en un projecte comú, de les aportacions i els punts de vista dels altres
- mostrar coneixement dels mecanismes d'accés a la documentació i a la informació
- transversalitat: mostrar comprensió espacial dels fenòmens històrics, econòmics, culturals i socials
- explicar les relacions territorials de manera integrada (general/específic; local/global; les interrelacions amb el medi; amb la dimensió històrica; i amb la realitat social, política, econòmica i cultural);
- analitzar i interpretar paisatges
- utilitzar la informació geogràfica com a instrument d'interpretació del territori
- realitzar treball de camp i adquirir coneixement directe del territori

Competències

Geografia i ordenació del territori

- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Dominar el coneixement teòric necessari per plantejar problemes geogràfics de manera integrada i combinar un enfocament generalista amb una anàlisi especialitzada.
- Identificar les relacions espacials a diferents escales territorials, a través de les relacions entre naturalesa i societat, i a través de la dimensió temporal.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.

Resultats d'aprenentatge

1. Contrastar i comparar dades geogràfiques rellevants.
2. Distingir les relacions espacials, a diferents escales territorials, a través de les relacions entre naturalesa i societat, en l'àmbit català, espanyol i europeu.
3. Identificar les idees i expressar-les amb correcció lingüística en diverses llengües.
4. Plantejar problemes relacionats amb les principals propostes geogràfiques de divisió del món.

Continguts

INTRODUCCIÓ

- Concepte de muntanya
- Les muntanyes del món

EL MEDI FÍSIC

- Origen i estructura de les muntanyes
- Processos externs relacionats amb el clima i amb la gravetat
- Condicions ambientals de les zones de muntanya: l'adaptació de la vegetació al medi montà

EL MEDI HUMÀ

- Dinàmiques socioeconòmiques a la muntanya
- La construcció del paisatge a la muntanya
- Ordenació dels espais de muntanya

ESTUDI D'UN CAS PRÀCTIC

Metodologia

A més de les activitats formatives, de forma indispensable l'assignatura inclou una sortida de camp, de caràcter obligatori, de cinc dies complets de durada i que tindrà lloc a principis de curs.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Sortida de camp	45	1,8	1, 2, 3, 4

Tipus: Supervisades

Tutories	12	0,48	1, 2, 3, 4
Tipus: Autònomes			
Classe magistral	15	0,6	1, 2, 3, 4
Elaboració i presentació de treballs	45	1,8	1, 2, 3, 4
Estudi i treball personal	15	0,6	1, 2, 3, 4

Avaluació

- L'examen teòric és individual i es basarà en un dossier de lectures obligatòries.
- Els exercicis pràctics han de ser de caràcter col·lectiu (màxim 3 persones) i consisteixen en l'elaboració d'un treball de curs relacionat amb algun dels temes tractats durant la sortida de camp, treball que s'haurà de presentar oralment a l'aula.
- El treball relacionat amb la sortida de camp també serà de caràcter col·lectiu i consisteix en la redacció d'un informe a partir dels apunts presos durant la sortida de camp.
- Les presentacions dels treballs i l'examen teòric es duran a terme a final de curs en una o més sessions (en funció del nombre de grups a exposar).
- Només tindrà opció a reavaluació l'examen teòric.
- La manca de qualsevol de les tres parts (examen teòric, el treball de curs o l'informe de la sortida) implicarà que l'alumne/a serà considerat **no presentat/da**.
- La copia o plagi de material, tant en el cas de treballs com en el cas dels exàmens, constitueixen un delictes que serà sancionat amb un zero a l'activitat. En cas de reincidència suspensarà tota l'assignatura. Recordem que es considera "còpia" un treball que reproduïx tot o gran part del treball d'un/a altre/a company/a. "Plagi" és el fet de presentar tot o part d'un text d'un autor com a propi, sense citar les fonts, siguin en paper o en format digital. Vegeu documentació de la UAB sobre "plagi" a:
http://wuster.uab.es/web_argumenta_obert/unit_20/sot_2_01.html

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Examen teòric	35%	1,5	0,06	1, 2, 3, 4
Exercicis pràctics	30%	10	0,4	1, 2, 3, 4
Presentació oral dels treballs	15%	0,5	0,02	1, 2, 3, 4
Treball relacionat amb la sortida de camp	20%	6	0,24	1, 2, 3, 4

Bibliografia

- BART, F.; CASSE-CASTELLS, M.; DEBARBIEUX, B.; VEYRET, Y. (2001). *Les montagnes. Discours et enjeux géographiques*. París: Sedes
- BARRY, R.G. (2001). *Mountain weather & climate*. London: Routledge

- BLANCHARD, R.; VILA, P. (1925). "Assaig de geografia de la muntanya". A: VILA, P. (1978). *Aspectes de geografia de Catalunya*. Barcelona: Curial, p. 27-168
- COLÓN DÍAZ, M. (1998). *Montaña y karst mediterráneo. Especificidad, antropización y gestión ambiental*. Cádiz: Servicio de Publicaciones de la Universidad de Cádiz
- DEBARBIEUX, B. (1995). *Tourisme et montagne*. París: Economica
- DELGADO VIÑAS, Carmen; PLAZA GUTIÉRREZ, Juan Ignacio (eds.) (2012). *Territorio y paisaje en las montañas españolas. Estructuras y dinámicas espaciales*. Santander: Ediciones de Librería Estvdio
- DOMINGO, M. [coord.] (2000). *Geopirineos, Espacios Naturales y Geología Pirenaica*, Monografías de Enseñanza de las Ciencias de la Tierra, núm. 2, Serie Itinerarios, Libro Guía de la Excursión, Enseñanza de las Ciencias de la Tierra. Girona
- DD.AA. (1981). *Supervivencia de la montaña. Actas del coloquio hispano-francés sobre áreas de montaña*. Madrid: Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación
- DD.AA. (1993). *Mab-6 Alt Pirineu (Urgellet-Baridà). Síntesis del programa*. Madrid: Ministerio de Obras Públicas y Transportes
- DD.AA. (2002). "Géopolitique en montagnes". *Hérodote. Revue de géographie et de géopolitique* [París], 107
- FOLCH, R. (1995). *Biosfera, volum 9 (Tundra i insularitat)*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, pp. 191-324
- GARCÍA-RUIZ, J.M. [ed.] (1990). *Geoecología de las áreas de montaña*. Logroño: Geoforma
- GÓMEZ ORTIZ, A. (1991). "Fundamentos físicos en la ordenación del territorio. La aportación de la geografía física. El ejemplo de la montaña". A: *Primer Congrés Català de Geografia. II Ponències*. Barcelona: Publicacions de la Societat Catalana de Geografia, p. 85-97
- GORRÍA, A.J. (1990). *El Pirineo como espacio frontera*. Saragossa: Gobierno de Aragón
- LASANTA, T. (1989). *Evolución reciente de la agricultura de montaña: El Pirineo aragonés*. Logroño: Geoforma.
- MARTÍNEZ DE PISÓN, E. (2000). *Cuadernos de montaña*. Madrid: Temas de Hoy
- MARTÍNEZ DE PISÓN, E. (2000). *El territorio del leopardo*. Madrid: Desnivel
- MARTÍNEZ DE PISÓN, E. (2002). *El alto Pirineo*. Saragossa: Biblioteca Aragonesa de Cultura
- MARTÍNEZ DE PISÓN, E.; ÁLVARO, S. (2000). *El sentimiento de la montaña. Doscientos años de soledad*. Madrid: Desnivel
- McNEILL, J.R. (2004). *El mundo de las montañas en el Mediterráneo*. Barcelona: Editorial Mediterrània
- MESSERLI, B.; IVES, J.D. [eds.] (1999). *Les montagnes dans le monde. Une priorité pour un développement durable*. Grenoble: Glénat
- PRICE, M.F.; BYERS, A.C.; FRIEND, D.A.; KOHLER, T.; PRICE, L.W. (2013). *Mountain Geography*. Berkeley: University of California Press
- RECLUS, E. (1998). *La montaña*. Salamanca: Amaru (original de 1873)
- ROUGIER, H.; WACKERMANN, G.; MOTTET, G. (2001). *Géographie des montagnes*. París: Ellipses
- ROUGERIE, J.P. (1990). *Montagnes sacrées, montagnes mythiques*. París: Armand Colin
- ROUX, G. (1990). *Les montagnes dans labiosphère*. París: Fayard

- SABARTÉS, J.M. (1998). *Població i territori a l'Alt Pirineu català. Anàlisi demogràfica de les comarques de l'Alt Urgell, Alta Ribagorça, Cerdanya, Pallars Jussà, Pallars Sobirà i Vall d'Aran*. Tremp: Garsineu
- SACAREAU, I. (2003). *La montagne. Une approche géographique*. París: Belin
- SOLÉ SABARÍS, LL. (1951). *Los Pirineos; el medio y el hombre*. Barcelona: Martín [traducció al català a l'editorial Garsineu, Tremp, 2004]
- SORRE, MAX. (1956). *Les Pyrénées*. París: Armand Colin
- TULLA I PUJOL, A.F. (1993). *Procés de transformació agrària en àrees rurals de muntanya*. Barcelona: Institut Cartogràfic de Catalunya
- VEYRET, Y. [coord.] (1998). *Les montagnes. Discours et enjeux géographiques*. París: Sedes
- VIERS, G. (1973). *Los Pirineos*. Vilassar de Mar: Oikos-tau
- VIGO I BONADA, J. (1976). *L'alta muntanya catalana. Flora i vegetació*. Granollers: Montblanc- Martín
- VIOLANT Y SIMORRA, R. (1949). *El Pirineo español. Vidas, usos, costumbres, creencias y tradiciones de una cultura milenaria que desaparece*. Madrid: Plus-Ultra (reedició a l'editorial Altafulla, Barcelona, 1985-86)
- WACKERMANN, G. [ed.] (2001). *Montagnes et civilisations montagnardes*. París: Ellipses